

Oponentský posudek disertační práce

Autor : **Doc.MUDr.Jozef Rosina**

Název práce : **Rizikové faktory zhoubných novotvarů kůže a možnosti jejich prevence**

Oponent : **Doc.RNDr.Hana Kolářová,CSc.**

Předložená práce o celkovém rozsahu 66 stran je doplněna 135 citacemi odborné literatury a zabývá se problematikou zvyšování incidence maligního melanomu ve světě a především v České Republice. V teoretické části práce (32 stran) autor provedl rozbor etiologie a patogeneze maligního melanomu, uvedl rozbor vlastností ultrafialového záření a analýzu informací o ubytku ozonu v atmosféře. V další kapitole shrnul podmínky pro prevenci maligního melanomu. Experimentální část práce (35 stran) zahrnuje kapitoly metodika, výsledky a jejich interpretace, analýzu dat, diskusi, závěry a doporučení. Jako vstupní data autor použil průměrné roční hodnoty atmosférického ozonu měřeného spektrofotometricky nad územím České republiky. Údaje o incidenci a mortalitě na maligní melanom získal ze statistických údajů Národního onkologického registru publikovaného Ústavem zdravotnických informací a statistiky. Do kontrolní skupiny zahrnul vysokoškolské studenty z různých vysokých škol z Prahy a Českých Budějovic. Sledoval náhodně vybrané pacienty, splňující kritéria onemocnění C 43- maligní melanom kůže, který byl diagnostikován na Dermatovenerologické klinice 3.LF UK FN KV v Praze v letech 2007 a 2008. Pro všechny osoby byl vypracován dotazník. Bylo získáno celkem 453 vyplněných dotazníků od osob bez diagnostikovaného melanomu a 108 vyplněných dotazníků od osob s diagnostikovaným maligním melanomem. Jako rizikové faktory byly pro statistické zpracování analyzovány :

1. Faktory fenotypické a genotypické (barva vlasů, barva očí, fototyp kůže)
2. Faktory anamnestické a genetické (výskyt melanomu v rodině, výskyt melanomu nebo jiného kožního onemocnění u sledované osoby v minulosti)
3. Tendence v tvorbě pih po oslunění (výskyt zvýšeného počtu pigmentových névů)
4. Užívání imunosupresivních léků
5. Faktory související s chováním při opalování

Pro statistickou analýzu byly použity statistické programy STATISTICA 7.1. a SPSS 16. Ve výsledcích autor prokázal, že sluneční záření je stále rizikovým faktorem odpovědným za vznik maligního melanomu kůže. Rozhodujícím faktorem v tomto procesu není jen sluneční záření dopadající na zemi, ale i naše chování při pobytu na slunci především v letních měsících. Jeho výsledky růstu incidence maligního melanomu u obyvatelů České republiky byly sledovány za 35 let při snižující se ozonové vrstvě a potvrzují zprávy i z jiných zemí jako například z Austrálie, Nového Zélandu, Chile, kde je popisován úbytek ozonové vrstvy. Riziko maligního melanomu stoupá při možném vzájemném ovlivňování degradace ozonové vrstvy a změn klimatu.

Autor ve své práci prokázal statistickými metodami, že úbytek celkového ozonu na území střední Evropy přispívá ke zvyšování incidence maligního melanomu u českých mužů a žen. Dopadající sluneční záření a především jeho UV část spektra je rizikovým faktorem. Dále prokázal, že mezi rizikové faktory patří genotyp člověka, jeho chování na slunci a genetická

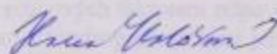
dispozice. Velmi rizikovým faktorem je rovněž pracovní zátěž na slunci. Získané výsledky jsou v souladu s citovanými pracemi jiných autorů uvedených v seznamu literatury.

K předložené práci mám však připomínky a dotazy:

1. V kontrolní skupině je 62 % žen (ve skupině melanomy 43 % žen) – rozdíl mezi skupinami v zastoupení probandů podle pohlaví je signifikantní. I po vyloučení skupiny mladých lidí je kontrolní skupina v průměru o 9 let mladší než skupina s melanomy. Jaký vliv mohou mít tyto rozdíly mezi skupinami na výsledky logistické regrese?
2. Chybí údaje o směrodatných odchylkách věku u obou skupin.
3. Chybí odhad 95%CI pro OR.
4. Chybí údaje o parametrech logistického modelu Cox & Snell R^2 a Nagelkerke R^2
5. Na Str.57 uvádíte, že je nutné použít ochranný krém s dostatečně vysokým faktorem. Můžete toto tvrzení specifikovat?

Závěr

Výše uvedené připomínky a dotazy nesnižují odbornou úroveň předložené disertační práce. Disertační práce řeší velmi aktuální téma, přispívá k rozvoji daného oboru, splňuje požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji **doporučuji k obhajobě**.

Doc.RNDr.Hana Kolářová,CSc.

Ústav lékařské biofyziky LF UP Olomouc

V Olomouci dne 10.6.2008